HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

גט פשוט. העשוי כעין שלנו: **עדיו מתוכו.** תחת הכתב: **מקושר.** התם מפרש לה בגבא בתרא שתקנוהו לכהנים שאין יכולין להחזיר גרושותיהן וכשהיו כועסין הולכין אל הסופר דממהר לכתוב גט ונותנו לה ומתחרטו לאחר זמן תקנו להו מקושר שיש בו טורח לעשותו ואדהכי והכי מייתבא דעתיה. מניח בראשו שיטה חלק וכותב שיטה ושיטה חלק וכותב שיטה וכן עד שלשה או ארבעה או יותר שיטין חלק וכופל חלק הראשון על הכתב ותופר וחוזר וכופל חלק השני על שיטת הכתב שתחתיו ותופר וכן שלישי והעדים חותמין מבחוץ בין קשר לקשר וילפינן התם דגט פשוט עדיו שניים מקושר עדיו שלשה וכל כפל וכפל קרוי קשר ושלשה קשרין יש בו ואם בא להרבות קשרים מרבה בעדים ושאר טופס השטר כתוב בדרכו: **שניהם פסולין.** שלא נעשו כתקון חכמים: **שיכול לעשותו פשוט.** שלא לתפור הקשרים ואם מפסיק אויר בין שיטות העליונות מה בכך וטעמא דמ"ק מפסל התם (דף קסד:) דקסבר אין יכול לעשותו פשוט מפני שהמקושר והפשוט אין זמנו שוה שאין כותבין זמן למקושר מאותה שנה אלא משנה של אחרים: **הכל כמנהג המדינה.** מקום שנהגו בפשוט ועשאו מקושר ועשאו פשוט פסול דכי עבדיה בעל שליח לכתוב על מנהג המדינה הוא דשויה ובהאי לא מיירי תנאי קמאי אלא [מ] כשאינה במקום עדים והיינו דהוינן בה ות"ק לית ליה מנהג המדינה ומאן פליג עליה בהאי: ומשני ודאי פלוגתא אחרינא היא ומיהו באתרא דנהיגי כו': **עביד לי פשוט.** שליחות קלה: **ועבד מקושר.** שליחות כבידה דשב"ג סבר מראה מקום הוא לו דאמר די לך בפשוט וכי עביד מקושר הואיל ומנהג מדינה אף במקושר כשר ותנאי קמאי פליגי עליה ואמרי קפידא הוא ודווקא אמר ליה לעשותו פשוט: **מראה מקום היא לו.** שם תמצאנו ולתנא קמא הוי קפידא אי איפשי שתקבלנו אלא שם ואין זה שלוחה במקום אחר: **בשבח ממון.** הוא דאמר ר"ש [נ] דאע"פ שהטעה מקודשת דמסתמא ניחא לה: **אכל בשבח יוחסין.** [פ] על מנת שאני ממזר ונמצא שהוא נתין לא ניחא לה בשבחו מפני שהוא מתגאה עליה: **מסאנא דרב מכרעאי.** מנעל גדול ממדת רגלי איני חפיצה. שיקרא. כל התורה. **כצורתו.** שבא לחסר תרגום אונקלוס, כגון לא תענה על ריב [שמות כג, ב] לא (תהרהר) [תסהיד] על דינא. מחרף. מבזה המקום ומשנה את דבריו שמוסיף מדעתו. **תרגום דידן.** של אונקלוס שהוא מסיני כדאיתא במגילה (ג, א) ושום שכל זה תרגום ששכחוהו וחזור הוא ועשרים וארבעה בדקדוק. **הלכות.** משנה. מדרש. ור' יוחנן דאמר כמאן. והלכתא כחזקיה דהוא רביה דר' יוחנן. ועוד דהא איפסיקא [ה] הלכתא כתנא שהוא משנה ולא חשבינן תורה, אלמא תנינא משמע הלכתא ולא תורה.

שיכול לעשותו פשוט. פי' בקונטרס אי משום שיש אויר בין שיטה לשיטה כשפושטו אין לחוש שיש סופרים הרבה שאינם אומנים לסדר כתיבתן ומניחין אויר בין השיטות ונראה דאפי' יש חלק הרבה אין לחוש ואע"ג דגבו קרא פסול[ו] לא מיקרי קרא אלא כשיש שיטות של חלק טפי מן העדים החתומים בו אבל אם יש עדים החתומים בו כשיטות של חלק לא מיקרי קרא: **מאי מגודלת גדלת.** פי' הקונטרס חשובה ומתוך שהיא חשובה בעיני האנשים דבריה מקובלים ורבינו חננאל פי' מגדלת שער כמו מגדלא שער נשייא[א] (חגיגה דף ד:) ומתוך שהולכת מביה לביה לקלוע מספרת כל הדברים ממנה:

המתרגם פסוק כצורתו. פירוש כמשמעותו כגון לא תענה על ריב מתרגם לא תסהיד על דינא הרי זה בדאי דאדרבה מצוה הוא להוציא הדין לאורה אלא הכי מתרגם לא תמנע מלאלפא למאן דמתבעי מיניך בדינא והמוסיף עליו פי' בקונטרס שבא לומר הואיל וניתן רשות להוסיף אוסיף אני בכל מקום שאראה הרי זה מחרף ומגדף את הדברים ואונקלוס שהוסיף לא מדעתו הוסיף שהרי בסיני ניתן התרגום [ב] שנשתכח וחזר ויסדו דאמר במגילה (דף ג.) ורבינו חננאל פירש [ג] המתרגם פסוק כצורתו כגון וירא את אלהי ישראל (שמות כד) דמתרגם וחזו ית אלהא דישראל הרי זה בדאי דשכינה ממש לא ראו דכתיב (שם לג) כי לא יראני האדם וחי והמוסיף עליו [ד] דאמר וחזו ית מלאכא דאלהא הרי זה מחרף שתולה שבח המקום במלאך אלא הכי מתרגמי' וחזו ית יקרא דאלהא דישראל: לצנות

ומקושר שכתבו עדיו מאחוריו [א]פשוט שכתבו עדיו מאחוריו ומקושר שכתבו עדיו מתוכו שניהם פסולים ר' חנינא בן גמליאל אומר מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר שיכול לעשותו פשוט רבן שמעון בן גמליאל אומר הכל כמנהג המדינה והוינן בה ותנא קמא לית ליה מנהג המדינה ואמר [ג]רב אשי באתרא דנהיגי בפשוט ועבד ליה מקושר א"נ באתרא דנהיגי במקושר ועבד ליה פשוט כולי עלמא לא פליגי דודאי קפידא כי פליגי באתרא דנהיגי בין בפשוט בין במקושר ואמר ליה עביד לי פשוט ואזל ועבד ליה מקושר מר סבר קפידא ומר סבר [ב]מראה מקום הוא לו ר' אלעזר [ד]דתנן [ה]האשה שאמרה התקבל לי גיטי ממקום פלוני וקבל לה גיטה ממקום אחר פסול ורבי אלעזר מכשיר אלמא קסבר מראה מקום היא לו אמר עולא מחלוקת בשבח ממון אבל בשבח יוחסין דברי הכל אינה מקודשת מאי טעמא[ה] מסאנא דרב מכרעאי לא בעינא תניא נמי הכי מודה [ו]ר' שמעון אם הטעה לשבח יוחסים אינה מקודשת אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא דקתני [ז]ע"מ שאני כהן ונמצא לוי לוי ונמצא כהן נתין ונמצא ממזר ממזר ונמצא נתין ולא פליג ר"ש מתקיף לה מר בר רב אשי אלא דקתני [ח]ע"מ שיש לי בת או שפחה מגודלת ואין לו על מנת שאין לו ויש לו דשבח ממון הוא הכי נמי דלא פליג אלא פליג ברישא וה"ה לסיפא הכא נמי פליג ברישא וה"ה לסיפא הכי השתא התם אידי ואידי דשבח ממון[ט] פליג ברישא והוא הדין בסיפא הכא דשבח יוחסים הוא אם איתא דפליג נתני איבעית אימא הכא נמי שבח יוחסים[י] מי סברת מאי מגודלת גדולה ממש מאי מגודלת גדלת דאמרה היא לא ניחא לי דשקלה מילי מינאי ואזלא נדיא קמי שיבבותיי תנו רבנן על מנת שאני קריינא כיון שקרא שלשה פסוקים בבית הכנסת הרי זו מקודשת[יא] ר' יהודה אומר [יב]עד שיקרא ויתרגם יתרגם מדעתיה והתניא [יג]ר' יהודה אומר המתרגם פסוק כצורתו הרי זה בדאי והמוסיף עליו הרי זה מחרף ומגדף אלא מאי תרגום [יד]תרגום דידן והני מילי דא"ל קריינ' [טו]אבל אמר לה קרא אנא עד דקרי אורייתא נביאי וכתובי בדיוקא על מנת שאני שונה חזקיה אמר [יז]הלכות ור' יוחנן אמר תורה מיתיבי איזו היא משנה ר' מאיר אומר הלכות ר' יהודה אומר מדרש מאי

ומשל הוא: **נתן.** זה גבעוני על שם ויתנם יהושע חוטבי עצים ושואבי מים[יט] ואמרי' ביבמות (דף עח:) דוד גזר עליהם: **מגודלת.** גדולה ורחויה לשמשני: **אלא פליג ברישא.** בגבא קמייתא גבי עני ומצא עשיר: **וה"ה.** דפליג בגבא בתרייתא גבי שפחה וכיון דפליג ברישא דאם הטעה לשבח לאו טעותא היא לא איצטריך למהדר אפלוגי בסיפא הכי נמי גבי שבח יוחסין לא איצטריך אפלוגי דפליג ברישא בשבח ממון וה"ה דפליג בסיפא לשבח יוחסין: **הא.** גבי בת או שפחה מגודלת: **אידי ואידי.** ברישא דעני ומצא עשיר וסיפא דאין לו שפחה ויש לו תרוייהו לשבח ממון הוא כיון דגלי ר"ש פלוגתא ברישא לא איצטריך למהדר אפלוגי בסיפא: **הכא.** גבי לוי ומצא כהן: **דשבח יוחסין הוא.** ואיכא למימר דמודה ר' שמעון בהא משום דמסתמא דרב מכרעאי הוא אם איתא דפליג ר' שמעון עליה נתנייה: **גדלת.** תשובה: **לא ניחא לי.** שתהא שפחה חשובה לי דשקלה מילי מינאי ואזלא נדיא בגבי שבבתאי משום שהיא תשובה מצויה לספר עם שכיותיה ותשמע ממני דברים ותסדר אותם לפני שכיותי ותתן אותי בפיהם לנעג וקלס: **יתרגם אפי' מדעתיה.** בתמיה אלא כתרגום שלנו: **המתרגם פסוק לצורתו.** שבא לחסר תוספת התרגום שלנו לומר לא תתרגם פסוק זה אלא כצורתו כגון לא תענה על ריב (שמות כג) לא תסהיד על דינא הרי זה בדאי: **והמוסיף עליו.** שבא לומר הואיל וניתן רשות להוסיף אוסיף גם אני בכל מקום שאראה: **הרי זה מחרף.** מבזה את המקום משנה את דבריו. ואונקלוס כשהוסיף לא מדעתו הוסיף שהרי בסיני ניתן אלא שנשתכח וחזר ויסדו כדאמרי' במגילה (דף ג.) [כ] ושום שכל זה תרגום: **והני מילי.** דקני בשלשה פסוקים דאמר לה קריינא: **הלכות.** הלכה למשה מסיני: **תורה.** קס"ד תורה שבכתב: **מדרש.** ספרא וספרי שהן הלכות של [מדרשי] מקראות [כא] (ספר ויקרא) [כב]: ה"ג

שהיא אינה רוצה להתביש במקום אחר (שם). ור"א מכשיר. דסבר מראה מקום היא לו לטרוח ולילך בשבילה עד אותו מקום, ואם יחפוץ לילכה יותר תבוא עליו ברכה (שם).

מסורת הש"ס

(א) ב"ב קס, ב) ב"ב קסה. ושם נדפס על הגליון רש"ל גרס אמר. ג) [לעיל מח: וש"נ], ד) ב"ב קסה. גיטין סה, ה) [בכתי' נוסף: דאמרה], ו) תוספתא דקידושין פ"ב ה"ו, ז) [לקמן ע"ב], ח) [שם], ט) [בכתי' נוסף: הוא], י) [בכתי' נוסף: הוא], כ) [בכתי' וכי"ף נוסף: דבריי רבי מאיר], ל) [תוס' סוף מגילה], מ) כשביעה. רש"ל, נ) [ברש"י שבי"ף: ר"ש הטעה לשבח מקודשת וכו'], ס) [ברש"י שבי"ף נוסף: כגון], ע) [יהושע ט, מ], פ) [במגילה וכן בגרסים לו: אימא מפורש זה תרגום ושום שכל אלו הספוקים], צ) רש"ל, ק) [וע"ע רש"י לעיל לג ע"א ד"ה תורת כהנים, ורש"י כריתות יג ע"ב ד"ה מדרשות], ר) [גיטין פא ע"ב], ש) [ל"ל אלא שנשתכחה], ת) [וכ"כ הערוך ערך תרגם], א) [נדל"ל הלכתא דלי אמר תנא אלא עד דתני הלכתא שהוא משנה וכו'. ועיין בר"ן].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה המתרגם וכו' והמוסיף עליו דמתרגם וחזו:

מוסף תוספות

א. מקלעת שער הנשים. רש"י חגיגה ד ע"ב.

תוס' ר"י הזקן

מחלוקת בשבח ממון. אי קפידא הוי או מראה מקום הוא לו. **אבל בשבח יוחסין.** שאמרה לשלוחה צא וקבל לי קדושין מפלוני שאמר לי שהוא לוי ונמצא כהן, אפילו ר"ש מודה דקפידא הוי שזה דעת קצת בני אדם שאין רוצין להתחבר עם גדול מהם שמתגאה עליהם. **מסנא.** מנעל גדול ממדת רגלי איני חפיצה. שיקרא. כל התורה. **כצורתו.** שבא לחסר תרגום אונקלוס, כגון לא תענה על ריב [שמות כג, ב] לא (תהרהר) [תסהיד] על דינא. **מחרף.** מבזה המקום ומשנה את דבריו שמוסיף מדעתו. **תרגום דידן.** של אונקלוס שהוא מסיני כדאיתא במגילה (ג, א) ושום שכל זה תרגום ששכחוהו וחזור הוא ועשרים וארבעה בדקדוק. **הלכות.** משנה. מדרש. ור' יוחנן דאמר כמאן. והלכתא כחזקיה דהוא רביה דר' יוחנן. ועוד דהא איפסיקא [ה] הלכתא כתנא שהוא משנה ולא חשבינן תורה, אלמא תנינא משמע הלכתא ולא תורה.

עין משפט נר מצוה

א [מי' פ"ד מהל' גירושין הלכה כב טוש"ע אה"ע סימן קל סעיף ד]:

צב ב מיי' פ"ט מהל' גירושין הלכה לד סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמא סעיף מט:

צג ג ד ה מיי' פ"ח מהל' אה"ע סימן לח סעיף כה: **צד** ו מיי' שם טור שו"ע שם סעיף ט:

מוסף רש"י

גט פשוט. שטר פשוט כעין שלנו שאינו תפור ומקושר כדלקמן, וכל שטרות קרויין גט כדאמרינן בעלמא וגט חוב שאין בו אחריות, וכין בגיטין וכין בשטרות מיירי כדאמרינן בגמרא כדי שלא תתלון בין גיטין לשטרות (רשב"ם ב"ב קס:). **עדיו מתוכו.** בסוף השטר כמו שאנו נוהגין לחתום בתוכו (שם). **מקושר עדיו מאחוריו.** כותב שיטה ומניח חלק כשיעור שיטה הכתובה וכופלה על החלק ותופר ואח"כ כותב שיטה ומניח שיטה חלק וכופלה על החלק ותופר וכן הרבה כדי מקום תורף השטר, והעדים חתומין מבחוץ כעין שפירשו אמוראי בגמרא ובלבד שלא יהיו קשרין מרובין מעדיו, כדתנן במס' גיטין (פא:) דהוה ליה קרח, וטופס של שטר כתוב כולו כעין פשוט וחזו הנקרא אלנו הפשוט שבמקושר ואלו הכפילות כל כפל וכפל בפני עצמו ונראה מבחוץ בין כפל לכפל כעין קפת הסופר, וכן מוכח בגמרא שהעדים החתומין על כל קשר וקשר נקראין ונראין מבחוץ (שם ועי"ש הציור). **שניהם פסולים.** שלא עשו כתיקון חכמים, ואם שטר חוב הוא אינו גובה בו מן הלקוחות, ואם גט אשה אינה מתגרשת (שם). **שיכול לעשותו פשוט.** לפשוט ולעשותו פשוט, שיקרע התפירות ויפתח השטר ויהיה פשוט (שם). **וה"ק לית ליה מנהג המדינה.** בתמיה, אם רשב"ג בא לומר שדיני פשוט ומקושר המפורשין לת"ק אם יש מדינה שנהגו לעשות דינם בענין אחר הכל כמנהג המדינה, והלא ת"ק נמי מודה בהא (שם קסה.). **באתרא דנהיגי בפשוט כו'.** אתא לפרש באיזה מנהג המדינה מלו לפלוגי ת"ק ור"ש (שם). **דודאי קפידא.** ואם גט אשה פסול לגרש בו (שם). **מר סבר קפידא.** ואע"ג דמנהג המדינה בין בפשוט בין במקושר, כיון דאמר ליה בפשוט קפידא הוא ויפסל המקושר, ורשב"ג סבר הכל כמנהג המדינה, כלומר מראה מקום הוא לו אשם טורח לו לכתוב מקושר יכתוב פשוט, ומיהו אם יכתוב מקושר טפי ניחא ליה שהרי מנהג המדינה בשניהם (שם). **ממקום אחר פסול.** שהיא אינה רוצה להתבייש במקום אחר (שם).